

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	1435 Економіка довкілля і природних ресурсів
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.11.2023 р.

Справа № 2255/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Бульбенюк Світлана Степанівна,
Величко Олександр Петрович,
Глушчевський В`ячеслав Валентинович,
Заславська Ольга Олександрівна,
Кузьмук Ольга Миколаївна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Нечітайло Ірина Сергіївна,
Орехова Тетяна Вікторівна,
Прокоф`єва Олеся Олексіївна,

за участі запрошених осіб:

Павлова Олена Миколаївна – гарант ОП,
Романовська Юлія Анатоліївна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1435
Назва ОП	Економіка довкілля і природних ресурсів
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Позитивної оцінки заслуговує сформульована мета ОП, яка відповідає сучасній потребі суспільства в економістах, які спроможні здійснювати свою професійну діяльність, ґрунтуючись на принципах сталого розвитку.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Відомості про самооцінювання ОП не містять інформацію про те, що під час проектування ОП враховувався досвід аналогічних ОП іноземних ЗВО. Інформація стосовно даної позиції, що міститься у звіті ЕГ, носить загальний характер і не включає посилань на те, яким чином зміст ОП враховує результати співпраці Університету з польськими ЗВО.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

При плануванні обсягу кредитів ECTS, які виділяються на вивчення таких ОК17 Кваліфікаційна робота та ОК14 Навчальна практика, та плануванні робочих тижнів у графіку навчального процесу є певні порушення нормальної тривалості робочого часу, які визначаються Трудовим кодексом України (Стаття 121). Для здобувачів вищої освіти нормальна тривалість робочого часу включає аудиторну та самостійну роботу.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Проведений аналіз матриці відповідності СК освітнім компонентам ОП, силабусів навчальних дисциплін та наданих ЗВО коментарів на проект висновку ГЕР дає підстави констатувати наявність невідповідностей, зокрема по ОК05 "Наукова комунікація іноземною мовою/Наукова комунікація українською мовою (як іноземною)", ОК07 "Соціальна та поведінкова економіка", ОК09 «Економіка природокористування», ОК13 «Еколого-економічна безпека». Вивчення інформації про зміст ОК та методів, що застосовуються під час викладання, не дає підтвердження того, що зазначені ОК забезпечують набуття СК, визначених в матриці ОП, повною мірою.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Зміст критерію 2.5 передбачає наявність підтвердження того, що отримані здобувачами під час практик компетентності мають бути корисними в їхній подальшій професійній діяльності. У Розділі "Придатність до працевлаштування" ОП зазначено, що існує "широкий спектр працевлаштування [випускників даної ОП] на підприємствах (за видами економічної діяльності) різної форми власності (комерційні, некомерційні, державні, муніципальні) та різного масштабу, у тому числі на виробничих підприємствах...". Тож, завдання виробничої практики "збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи" може ускладнювати реалізацію основної мети виробничої практики, зазначеної у Методичних рекомендаціях для експертів Національного агентства.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

ГЕР звертає увагу на те, що порушення при плануванні робочого часу здобувачів можуть стати причиною їх надмірного фактичного навантаження, зокрема на виконання магістерської кваліфікаційної роботи в ОП виділяється 3 кредити ECTS, а графіком НП – 1 тиждень наприкінці навчання. Підсумкова атестація графіком навчального плану не передбачена. У своїх коментарях до проекту висновку ГЕР та під час зустрічі представники ЗВО навели пояснення такого розподілу навчального навантаження студентів за видами робіт тим, що підготовчий, основний етап, написання висновків і рекомендацій процесу підготовки магістерської (кваліфікаційної) роботи реалізується в рамках 3-х видів практики, передбачених ОП (навчально-наукової, виробничої та переддипломної). В той же час логіко-структурною схемою ОП в 3 семестрі передбачено вивчення п'яти ОК в рамках теоретичного навчання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Позитивною практикою можна вважати те, що перелік тем, що представлений у Програмі фахового вступного випробування ЗВО достатньою мірою приведений у відповідність до програми ЄФВВ.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Опис політики оцінювання, що представлений у робочих програмах навчальних дисциплін не містить інформацію про критерії оцінювання знань і практичних умінь по завданням поточного контролю в залежності від їх типів. ГЕР вважає порушенням прав академічної свободи здобувачів закріплення керівництва практиками за конкретним обмеженим колом викладачів кафедри, про що свідчать силабуси навчально-наукової, виробничо та переддипломної практик.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

не застосовується

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Позитивною практикою слід вважати, що політикою оцінювання, прийнятою в ЗВО, враховується потенціал поточного контролю під час підсумкового оцінювання за результатами опанування навчальних дисциплін. Підсумкова форма контролю іспит може бути також замінена по деяких ОК альтернативною формою – індивідуальним творчим заданням (проєктом), що дає можливість більш комплексної оцінки здобутих компетентностей.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Діюче у ЗВО Положення про випускні кваліфікаційні роботи не містить інформації про те, яким чином застосовуються заходи запобігання академічному плагіату під час процедури допуску до захисту.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, в цілому відповідає ОК, що викладають на ОП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

не застосовується

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Позитивною практикою є діюча в Університеті система рейтингування НПП та відкрите оприлюднення на офіційному сайті ЗВО повної інформації про результати оцінювання НПП, що відповідає нормам Закону України про вищу освіту.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Як позитивну практику слід відзначити, що задля формування у здобувачів сучасних цифрових компетентностей, передбачених ОП, у ЗВО використовується спеціальне ліцензійне програмне забезпечення. Освітнє середовище та задіяні матеріально-технічні ресурси ЗВО в цілому є сприятливими для забезпечення досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Система органів ЗВО, що покликані вирішувати конфліктні ситуації, не передбачає посадової особи, яка б була незалежною від органів управління та громадського самоврядування та виконувала функцію сприяння здобувачам вищої освіти у вирішенні питань щодо реалізації ними своїх прав в академічному середовищі.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Не можна погодитися з висновком ЕГ, що ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Наявність факту неузгодженості між ОК, включених до складу ОП, та СК і ПРН, які вони здатні забезпечити, суперечливості між локальними нормативними актами та графіками навчального процесу, неузгодженості між ОП та навчальним планом свідчить про наявність прогалин у виконанні процедур, передбачених внутрішньою системою забезпечення якості вищої освіти.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Залучення здобувачів до моніторингу та перегляду ОП носить несистемний характер.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На сайті випускової кафедри та на сайті факультету економіки та управління наведений різний перелік вибіркового компонентів.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства
не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендувати ЗВО під час наступного моніторингу та перегляду ОП вивчити досвід іноземних та провідних ЗВО України по аналогічних ОП, що сприятиме впровадженню прогресивних практик підготовки економістів, здатних приймати рішення на основі принципів сталого розвитку.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендовано: 1) узгодити матриці відповідності ОК та ЗК, СК, ПРН з фактичним змістом ОК та методами викладання; 2) узгодити ОП з обсягами фактичного навантаження здобувачів, яке необхідне для успішного опанування всієї ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

При оновленні силабусів на 2024-2025 навчальний рік врахувати можливість визнання результатів, отриманих під час неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

До початку нового навчального року переглянути зміст силабусів ОК у частині критеріїв оцінювання знань і практичних умінь при поточному контролі. Врахувати необхідність забезпечення академічної свободи здобувачів у процедурах вибору керівників практики.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

До початку 2024-2025 н.р. переглянути Положення про випускні кваліфікаційні роботи у контексті процедур забезпечення академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Групі забезпечення рекомендовано на постійній основі підтримувати баланс підвищення кваліфікації за профілем дисципліни, що викладається, та в напрямку підвищення педагогічної майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендовано запровадити у ЗВО посаду омбудсмена із захисту прав здобувачів, який відстоюватиме права здобувачів під час вирішення спірних/конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ЗВО рекомендується до початку нового навчального року на інституційному рівні здійснити внутрішній моніторинг діючої системи планування фактичного навчального навантаження здобувачів, співвіднення планування обсягу кредитів ECTS, які виділяються на опанування ОК (в тому числі практик та підготовки магістерської роботи), та графіку навчального процесу в тижнях.

Критерій 9. Прозорість та публічність

До 01 січня 2024 року впорядкувати інформацію на сайті стосовно вибіркових дисциплін та перевірити дійсність покликань.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА